

ODPORÚČANIE RADY**z 12. júla 2016,****ktoré sa týka národného programu reforiem Švédska na rok 2016 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Švédska na rok 2016**

(2016/C 299/13)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii ⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 9 ods. 2,so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh ⁽²⁾, a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

- (1) Komisia prijala 26. novembra 2015 ročný prieskum rastu, čo znamenalo začiatok európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2016. Priority ročného prieskumu rastu schválila Európska rada v dňoch 17. a 18. marca 2016. Komisia prijala 26. novembra 2015 na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 správu o mechanizme varovania, v ktorej určila Švédsko za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým sa vykoná hĺbkové preskúmanie.
- (2) Správa o Švédsku na rok 2016 bola uverejnená 26. februára 2016. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Švédsko dosiahlo pri plnení odporúčaní pre jednotlivé krajiny prijatých Radou 14. júla 2015, ako aj pokrok Švédska pri dosahovaní jeho národných cieľov stratégie Európa 2020. Obsahovala aj hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011. Komisia 8. marca 2016 predstavila výsledky hĺbkového preskúmania. Na základe

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.

svojej analýzy Komisia dospela k záveru, že vo Švédsku existujú makroekonomické nerovnováhy. Najmä vysoký a narastajúci dlh domácností súvisiaci s vysokými a rastúcimi cenami nehnuteľností v kontexte pozitívnych úverových tokov predstavuje riziká neusporiadanej nápravy s dôsledkami pre reálnu ekonomiku a bankový sektor. Boli prijaté politické opatrenia v oblasti makroprudenciálneho dohľadu, ktoré však môžu byť ešte stále nedostatočné. Naďalej ostávajú medzery v politike v oblasti zdanenia bývania, amortizácie hypoték, fungovania ponuky bývania a trhu s prenájmom.

- (3) Švédsko predložilo 28. apríla 2016 svoj národný program reforiem na rok 2016 a svoj konvergenčný program na rok 2016. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi sa obidva tieto programy posudzovali súčasne.
- (4) Príslušné odporúčania pre jednotlivé krajiny sa zohľadnili pri programovaní európskych štrukturálnych a investičných fondov na roky 2014 – 2020. Podľa článku 23 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013⁽¹⁾ platí, že ak je to nevyhnutné na podporu vykonávania príslušných odporúčaní Rady, Komisia môže požiadať členský štát, aby preskúmal svoju partnerskú dohodu a príslušné programy a navrhol ich zmeny. Komisia poskytla ďalšie informácie o tom, ako bude využívať toto ustanovenie, v usmerneniach o uplatňovaní opatrení spájajúcich účinnosť európskych štrukturálnych a investičných fondov s riadnou správou hospodárskych záležitostí.
- (5) Na Švédsko sa v súčasnosti vzťahuje preventívna časť Paktu stability a rastu. Podľa konvergenčného programu na rok 2016 vláda plánuje dosiahnuť celkové saldo na úrovni $-0,4\%$ HDP a počas celého programového obdobia aj naďalej dosahovať strednodobý rozpočtový cieľ, ktorým je štrukturálny deficit na úrovni 1% HDP. Podľa konvergenčného programu sa očakáva, že pomer verejného dlhu k HDP klesne v roku 2016 na $42,5\%$ a bude aj naďalej klesať až na úroveň $39,1\%$ v roku 2019. Makroekonomický scenár, z ktorého vychádzajú tieto rozpočtové prognózy, je vierohodný do roka 2016 a následne opatrný. Na základe prognózy Komisie z jari 2016 sa predpokladá, že štrukturálne saldo bude v roku 2016 $-0,5\%$ HDP a v roku 2017 $-0,9\%$ HDP, teda nad úrovňou strednodobého rozpočtového cieľa. Možné budúce odchýlky by sa posudzovali vzhľadom na požiadavku udržať štrukturálne saldo nad úrovňou strednodobého rozpočtového cieľa. Rada na základe svojho posúdenia konvergenčného programu a s ohľadom na prognózu Komisie z jari 2016 zastáva názor, že možno očakávať, že Švédsko dodrží ustanovenia Paktu stability a rastu.
- (6) Dlž domácností je vo Švédsku na veľmi vysokej úrovni a za posledné desaťročie zaznamenáva jednu z najvyšších mier rastu v Únii. Pomer dlhu domácností k ročnému disponibilnému príjmu dosiahol v roku 2015 podľa odhadov Riksbank (centrálne banky Švédska) 175% a vo vzťahu k HDP bol na úrovni 87% . Švédsko má jeden z najsilnejších daňových stimulov pre vlastníctvo obytných nehnuteľností v Únii vďaka pomerne nízkym daniam z nehnuteľností a vysokej odpočítateľnosti úrokov z hypotekárnych úverov. Vysoká úroveň zadlženia domácností predstavuje riziko pre makroekonomickú stabilitu. Vláda prijala určité opatrenia na zastavenie zadlženia domácností vrátane právnej úpravy, ktorú parlament prijal 23. marca 2016 a ktorej cieľom je ukladať povinné amortizačné požiadavky na nové hypotekárne úvery. Prijatie tohto kľúčového opatrenia sa značne oneskorilo z dôvodu polemiky o tom, či má švédsky orgán makroprudenciálneho dohľadu právny mandát na zavedenie takejto požiadavky. Ak nedôjde k revízii právneho rámca týkajúceho sa právomoci orgánu makroprudenciálneho dohľadu, existuje riziko, že z podobných dôvodov sa môžu oneskoriť aj ďalšie opatrenia, ktoré budú možno potrebné na riešenie narastajúcich nerovnováh vo Švédsku. Vláda okrem toho neprijala žiadne opatrenia na prispôbenie fiškálnych stimulov, a to napríklad znížením daňovej odpočítateľnosti hypotekárnych úrokov alebo revíziou zdaňovania nehnuteľností.
- (7) Švédsky trh s bývaním je aj naďalej potenciálnym zdrojom nestability. V posledných 20 rokoch ceny obytných nehnuteľností takmer neustále rástli, najmä v metropolitných oblastiach Štokholmu a Göteborgu. Ceny obytných nehnuteľností stále rastú, a to nielen z dôvodu pevných základných ukazovateľov, ako je rast disponibilných príjmov, ale tiež v dôsledku štrukturálnych nedostatkov na trhu s bývaním. Ponuku obytných nehnuteľností brzdí neúčinné využívanie existujúceho bytového fondu, vysoký stupeň regulácie nájmu, slabá hospodárska súťaž v stavebníctve, nedostatočná dostupnosť pozemkov pre novú výstavbu a zdlhavé a zložité plánovacie postupy. Súčasná koncepcia dane z transakcií týkajúcich sa kapitálových ziskov z predaja nehnuteľností obmedzuje

⁽¹⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1303/2013 zo 17. decembra 2013, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde, Európskom poľnohospodárskom fonde pre rozvoj vidieka a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa stanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde, Kohéznom fonde a Európskom námornom a rybárskom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 (Ú. v. EÚ L 347, 20.12.2013, s. 320).

potenciál efektívnejšieho využívania súčasného bytového fondu. Štrukturálne nedostatky vedú k nedostatočným investíciám do bývania a všeobecnej nedostatočnej ponuke bývania a prispievajú k neustálemu nárastu cien obytných nehnuteľností. Nedostatok cenovo dostupného bývania takisto obmedzuje mobilitu na trhu práce a je prekážkou účinného začlenenia prisťahovalcov do trhu práce. Vláda prijala určité opatrenia vrátane zvýšenia verejného financovania pre investície do sektora bývania a zjednodušenia niektorých postupov plánovania. V decembri 2015 sa v rámci prieskumu hospodárskej súťaže v stavebníctve navrhol súbor možných opatrení, ako napr. zvýšenie transparentnosti v oblasti zákaziek na výstavbu sociálneho bývania. Vláda však nedosiahla žiadny pokrok pri reforme systému stanovovania nájomného.

- (8) Napriek pomerne dobrým výsledkom v oblasti investícií Švédsko čelí problémom, ktoré môžu mať negatívny vplyv na jeho dlhodobú konkurencieschopnosť. Najmä štrukturálne nedostatky na trhu s bývaním brzdia investície do tejto oblasti. Investície do infraštruktúry na zlepšenie miery prepojenia v mestských oblastiach a medzi nimi sú nedostatočné vzhľadom na obmedzenia spôsobené nedostatočnou ponukou bývania.
- (9) Podľa prieskumu PISA Švédsko zaznamenalo v poslednom desaťročí najväčší prepád spomedzi krajín OECD, pokiaľ ide o výsledky vo vzdelávaní 15-ročných, a teraz je v tejto oblasti pod priemerom EÚ i OECD. Hrozí, že zhoršujúce sa výsledky v oblasti školského vzdelávania môžu v dlhodobom horizonte vyvinúť tlak na konkurencieschopnosť a inovačné kapacity Švédska. Významné rozdiely vo výsledkoch medzi študentmi s migrantským pôvodom a ostatnými študentmi ešte zhoršujú problémy vo vzdelávaní. Tieto rozdiely si zasluhujú osobitnú pozornosť so zreteľom na vysoký počet novoprišlých mladých migrantov, ktorých je potrebné začleniť do vzdelávacieho systému. Nejasné mechanizmy financovania škôl v kombinácii s nesystematickým monitorovaním používania finančných prostriedkov na rôznych úrovniach školského systému bránia v efektívnom využívaní zdrojov. Vláda sprístupnila ďalšie finančné prostriedky na zlepšenie výsledkov a rovnosti vo vzdelávaní a podniká kroky na začlenenie novoprišlých migrantov do vzdelávania.
- (10) Vysoký prílev utečencov zaznamenaný za posledný rok má pre Švédsko viaceré sociálne a hospodárske dôsledky. Kým v krátkodobom horizonte sa očakáva, že prílev utečencov zvýši verejnú výdavky a vytvorí dodatočný domáci dopyt, a tým zvýši HDP, strednodobý vplyv na zamestnanosť a rast závisí od úspešnej integrácie utečencov na trhu práce a ich sociálneho začlenenia, a to aj prostredníctvom vzdelávacej podpory. Táto záležitosť je na poprednom mieste politického programu na úrovni EÚ aj členských štátov a bude pozorne monitorovaná a analyzovaná okrem iného aj v správe o tejto krajine na rok 2017.
- (11) Komisia vykonala v kontexte európskeho semestra komplexnú analýzu hospodárskej politiky Švédska, ktorú uverejnila v správe o tejto krajine na rok 2016. Zároveň posúdila konvergenčný program, národný program reforiem a následné opatrenia v nadväznosti na odporúčania adresované Švédsku v predchádzajúcich rokoch. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku vo Švédsku, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami EÚ vzhľadom na potrebu posilniť celkovú správu hospodárskych záležitostí EÚ zabezpečením vstupov na úrovni EÚ do budúceho vnútroštátneho rozhodovania. Odporúčania v rámci európskeho semestra sú premietnuté do ďalej uvedeného odporúčania 1.
- (12) Rada na základe tohto posúdenia preskúmala konvergenčný program a zastáva názor ⁽¹⁾, že možno očakávať, že Švédsko dodrží ustanovenia Paktu stability a rastu.
- (13) V súvislosti s hĺbkovým preskúmaním Komisie a týmto posúdením Rada preskúmala národný program reforiem a konvergenčný program. Jej odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 sú premietnuté do ďalej uvedeného odporúčania 1,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Švédsko v rokoch 2016 a 2017 prijalo opatrenia s týmto cieľom:

1. Riešiť nárast dlhu domácností prispôbením fiškálnych stimulov, a to najmä postupným obmedzením daňovej odpočítateľnosti platieb úrokov z hypotekárnych úverov alebo zvýšením periodických daní z nehnuteľného majetku. Zabezpečiť, aby orgán makroprudenciálneho dohľadu mal právny mandát na včasné vykonanie opatrení na

⁽¹⁾ Podľa článku 9 ods. 2 nariadenia (ES) č. 1466/97.

zabezpečenie finančnej stability. Podporiť investície do bývania a zlepšiť efektívnosť trhu s bývaním, a to aj prostredníctvom zavedenia väčšej pružnosti pri stanovovaní cien nájomného a prostredníctvom revízie koncepcie dane z kapitálových ziskov s cieľom umožniť viac transakcií s obytnými nehnuteľnosťami.

V Bruseli 12. júla 2016

Za Radu
predseda
P. KAŽIMÍR